

אילנה דרור, כלכלנית התאחדות חקלאי ישראל

"חקלאות ישראל מבחינתי היא ערך ועל ערך חייבים לשלם"

שמעון וילנאי

בנתוני יבוא ואני מודה ללמ"ס על שיתוף הפעולה.
צברת ניסיון רב בעבודתך הקודמת, היית גם חמש שנים ראש גף חקלאות. מה עושה תפקיד כזה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה?
"עשרים ושלוש שנים הייתי בלמ"ס. משנת 1995, אחרי

אילנה דרור לא עברה מכרז לתפקיד כלכלנית התאחדות החקלאים. היכרות אישית-מקצועית עם מי שהיה מנכ"ל הארגונים הכלכליים האזוריים הקיבוציים, יאיר ריינמן, הספיקה כדי שהיא תשתלב בתפקיד הכלכלי הבכיר בגוף המרכזי של החקלאים. זה היה בחודש יולי 2018, אחרי שוויתרה על משרה רמה ומכובדת בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

אילנה דרור נושמת חקלאות לא רק בשעות עבודתה בתל-אביב. גם כאשר היא יוצאת מביתה בגבעת זאב בשעת בוקר מוקדמת כדי להגיע לתל אביב לפני הפקקים המעיקים, כל ריאה ירוקה מרחיבה את הלב. כך גם כאשר היא נוהגת באזור העמקים ובכבישים אחרים והצבע הירוק בולט ומשרה אווירה מיוחדת של הנאה צרופה.

את שישה עשר חודשים בתפקיד, מה מצאת על השולחן והיכן מיקדת את פעילותך מאז?

"התפקיד חולש על כל הענפים החקלאיים. לול, רפת, דגים וכל ענפי הצומח. בהתחלה זה ללמוד ולהיכנס לנעליים הגדולות שרחל ברושק השאירה. היא שם דבר. היא אוטוריטה. העבודה היא להכין את כל התחשיבים החודשיים: תשעה, שיוצאים בתחילת כל חודש וחלק באמצע החודש. תחשיבים של פרנסה של חקלאים ואסור לי לטעות בהם. יש נושאים של התעסקות בוועדות הכנסת: דגים, עובדים זרים. 90 אחוזים מהזמן יש לשבת ולהקשיב ולדעת לענות תשובות. הלמ"ס הוא חלק מה DNA שלי ואני מנסה להכניס את מה שלמדתי שם, כולל נתונים שקיימים שם. אני נעזרת בלמ"ס

החלטה אם הוא רוצה מוצר ישראלי או מוצר מייבא".
מבט על חקלאות ישראל, מהן נקודות התורפה ומה חובה לעשות כדי לקדם או לשקם?

"חקלאות ישראל מבחינתי היא ערך ועל ערך חייבים לשלם. כשאני נוסעת על כביש הסרגל ויורדת לכיוון עמק יזרעאל הנוף עוצר נשימה וכאדם דתי אני אומרת: מה רבו מעשיך השם. על זה אני מוכנה לשלם. אם לא היו בריכות דגים אין זה היה נראה. הנוף היה משתנה".

"בשנה האחרונה אין ממשלה, יש חוק חקלאות כתוב אך לא נחקק. זו אחת המשימות. להניח את החקלאות כערך במדינת ישראל. לסייע לחקלאים לחיות בכבוד".

מה משך אותך להיענות להצעתו של יאיר ריימן ולבוא להתאחדות החקלאים?

"כמי שגדלה ברפת וחלבה פרות ושהתה בשדות, חקלאות תמיד הייתה קרובה אלי. למדתי כלכלה חקלאית ועבדתי בראש גף חקלאות ולמעשה אני בעצם עליתי לאיזה שהוא שלב, שאני יכולה לעזור לחקלאים ולמגזר החקלאי. ההחלטה לעזוב את השירות הציבורי הייתה לא פשוטה, אבל האתגרים ומגוון ההתעסקויות שהביאו הרבה עניין לתפקיד, גורמים לי כל בוקר לקום מחדש ולנסוע 45 דקות מהבית לתל-אביב ולהגיע למשרד עם חיוך ואנרגיות לתרום למגזר החקלאי".

מבט פנימה אל התאחדות חקלאי ישראל. עד כמה הגוף הזה יעיל? מסייע? עוזר? תורם?

"התאחדות חקלאי ישראל מאגדת בתוכה את ארגוני המגדלים ובעצם מהווה שופר לאותם ארגונים מול מוסדות המדינה. הרבה יותר קל שגוף אחד שמוכר אמון וידוע, מנהל את המו"מ מול משרדי הממשלה והרגולטורים מאשר שכל אחד בנפרד יעשה זאת. ההתאחדות נותנת שירותים לכל אותם הארגונים ומנסה לקדם כל אחד מהם בצורה מיטבית. ברור שיש כאלה שדורשים יותר תשומת לב - ענף הדיג על מורכבות הורדת המכס והסכם עם המגדלים - ויש כאלה שדורשים פחות כמו מועצת גפן היין".

זה תפקיד לשנים אחדות או לשנים רבות? קודמתך רחל ברושק שירתה 39 שנים.

"אני חושבת שאמלא את התפקיד כל עוד רוצים בי ואחוש שאני מועילה. הלמידה היא אין סופית ואני מתארת לעצמי שעם מגוון הענפים במדינת ישראל, העבודה היא אין סופית ולכן אם קודמתי הייתה 39 שנים, אני לא אשבור לה את השיא אבל בהחלט זוהי רק ההתחלה ועדיין איני רואה את נקודת הסיום ואפילו לא חושבת על כך".

ראשך עמוק בסטטיסטיקה, תני לנו כמה עובדות סטטיסטיות על החקלאות שלנו.

"תפוקת ענף החקלאות בעשור האחרון תקועה על 30

"המגוון בחקלאות הוא עצום אך לצערי מצב החקלאים לא במיטבו. יש הרבה מאד ענפים ששורדים בקושי ולעומתם יש שמרוויחים יפה. מגדלי פירות מרוויחים יפה. ענף הדיג סובל בגלל נושא היבוא. קודם שהגעת לכהן לא ידעתי עד כמה זה קריטי - היבוא בלי מכס של פילה אמנון מסין ושל עגבניות מתורכיה"

שסיימתי לימודי תואר ראשון, תחילה בגף חקלאות ובשנים 2001-2006 הייתי ראש הגף. אחריות על 13 עובדים. אח"כ ניידו אותי לראש תחום מפקד אוכלוסין בשנת 2008. אחרי שנתיים עברתי למדען הראשי בלמ"ס והקמנו סקר משרות פנימיות רבעוני ומגמות בעסקים. שני סקרי חובה לקראת כניסת ישראל ל-OECD, אח"כ סקר עמדות עובדים. פעם ראשונה שעובדי המדינה מביעים דעה על מקום העבודה והממונים עליהם. בהמשך הייתי ממונה על איכות ומצוינות, הרפתקה של שלושה חודשים כיועצת של מנכ"ל משרד החקלאות".

כלכלנית התאחדות החקלאים אמורה לסייע כלכלית לחקלאים בתחומים שונים, בענפים שונים. עד כמה הטבעת חותם עד עתה?

"אני חושבת שהכי חשוב זו הנגישות שלי. כל חקלאי שפונה אלי אני משתדלת לתת לו מענה. חשוב שאהיה מונגשת וכל חקלאי יחוש שאני מסייעת לו. יש פניות של חקלאים, של מושבים, לדוגמא כמה מים ניצלו. אני נעזרת במשרד החקלאות, פניות על תחשיבים ואני משתדלת לענות על כל השאלות. בפירוש יש פניות פרטניות. הטלפון והמייל זמינים 24/6".

מה למדת על חקלאות ישראל שלא ידעת עד כניסתך לתפקיד הזה?

"המגוון הוא עצום ולצערי מצב החקלאים לא במיטבו. יש הרבה מאד ענפים ששורדים בקושי ולעומתם יש שמרוויחים יפה. מגדלי פירות מרוויחים יפה. ענף הדיג סובל בגלל נושא היבוא. קודם שהגעת לכהן לא ידעתי עד כמה זה קריטי. היבוא בלי מכס של פילה אמנון מסין ושל עגבניות מתורכיה. אני מקדמת בצוותא עם משרד החקלאות את נושא סימון ארץ המקור, שדרכו יקבל הצרכן

**"תפוקת ענף החקלאות בעשור
האחרון תקועה על 30 מיליארד
שקלים... מספר החקלאים הפעילים
לא כולל שכירים ולא כולל עובדים
זרים היה בשנת 2018 - 12,100
חקלאים לעומת 17,100 בשנת 2013.
ונתון יותר עצוב: הגיל הממוצע של
חקלאי ישראל - יותר מ-50 אחוזים
מהחקלאים בני 55 ומעלה"**

בשנת 1980 - 30 אחוז. עם ישראל צורך פירות וירקות פחות
מבעבר. בשנת 2018 הצריכה לנפש הייתה 146 קילוגרם של
ירקות לעומת שנת 2002 שם הנתון הגיע ל-206 קילוגרם. על
פירות ההפרש קטן יותר. בשנת 2018 - 78 ק"ג לנפש לעומת
שנת 2004 - 92 ק"ג לנפש. הנתונים כוללים יבוא. מספר
החקלאים הפעילים לא כולל שכירים ולא כולל עובדים זרים
היה בשנת 2018 - 12,100 חקלאים לעומת 17,100 בשנת 2013.
ונתון יותר עצוב: הגיל הממוצע של חקלאי ישראל - יותר
מ-50 אחוזים מהחקלאים בני 55 ומעלה."

לסיום, יש פנאי בתפקיד הזה? ומה בעצם עושים בפנאי?

"אני אמא במשרה מלאה לחמישה ילדים. אני חברת
מועצת גבעת זאב שגם מקדישה זמן לשיבות פעם בחודש,
ואולם כל תושב בתחום המועצה שמונה 20 אלף תושבים,
יכול בכל זמן נתון ליצור אתי קשר. הטלפון שלי נגיש
לכולם."

מיליארד שקלים. בהסתכלות על יעדי השיוק ב-50 השנים
האחרונות, הייצוא החקלאי קטן באחוזים והגיע לרמה
הנמוכה ביותר של 15 אחוזים מערך התפוקה. השיא היה

תרמה כליה לאדם שלא הכירה

לחקלאות. "אחרי שנה ראשונה לתואר הראשון הוצע לי לצאת
לשליחות בארצות הברית, לתנועת "בני עקיבא" צפון אמריקה.
שנה בני-יורק. היה כיד", שבה והחלה תואר שני.

בלימודי התואר הראשון למדה בצוותא עם כמה 'שמות'
בחקלאות הישראלית: ניר מאיר, מזכ"ל התנועה הקיבוצית,
צביקה כהן, סמנכ"ל מימון והשקעות במשרד החקלאות, נוה
ארליך ממועצת הצמחים, לירון תמיר, כלכלן מועצת החלב
ודיויד לוי, היום מנכ"ל ארגון עובדי הפלחה. "כיתה מרושתת
במגזר החקלאי כולו".

בלימודי התואר הראשון הכירה אילנה את בעלה אודי
ואח"כ התקבלה לעבודה בלמ"ס.

איר רינמן מקיבוץ לביא, שהיה מנכ"ל הארגונים הכלכליים
האזוריים הקיבוציים, הציע לה את התפקיד הנוכחי והיא
הסכימה, חרף העובדה שהייתה אמורה לפרוש מהלמ"ס אחרי
שנים של עבודה פורייה ומועילה.

משנת 2013 אילנה דרור חברת מועצת גבעת זאב מטעם
מפלגת "הבית היהודי", מחזיקה גם בתיק החינוך והנוער
במועצה.

בשנת 2014 "החלטתי לתרום כליה - תרומה אלטרואיסטית
לאדם שלא היכרתי. זה היה במרכז הרפואי "בילינסון",
במסגרת עמותת "מתנת חיים" והאיש חי וקיים.

שלוש-ארבע פעמים בשבוע אילנה דרור עושה אימוני כושר
ובשיא - רצה עשרה קילומטרים במרתונים של ירושלים ותל-
אביב בשנים 2018-2016.

אילנה דרור בת 52. נשואה לאודי, בן קיבוץ שדה אליהו
בעמק המעיינות. עובד בחברת "אינטל". הורים לחמישה:
עידן (22) לוחם ביחידה מובחרת, עתיד להשתחרר בחודש
מאוס 2020. תמי (20) משרתת בחיל האוויר, אמורה אף
היא להשתחרר בחודש מאוס 2020. קרן (18) תלמידת י"ב
בירושלים ברשת הלימוד של הרב ריסקין. נעם (15) תלמיד
כיתה י' ב"אור תורה" בניס. לירן (13) תלמידת כיתה ח' ב"אור
תורה" בנות. נקראה על שם אמא של אילנה שנקראה לורן.
אילנה דרור נולדה בקונטיקט, ארצות הברית. הוריה עלו
לישראל בשנת 1972 כשאילנה הייתה בת חמש. הם רצו
שהילדים שלהם יגדלו במקום שאין בו התבוללות.

עד גיל 12 גרה המשפחה בירושלים. "אז, הוריי החליטו
לעבור לקיבוץ שלוחות בעמק המעיינות כי אחותי התגוררה
שם. אבי מהנדס, הועסק בקיטור בקיבוץ עם תואר הנדסה
מאוניברסיטת ייל בניו-הייבן".

אילנה גדלה בקיבוץ עד גיל 16 ועשתה רישיון נהיגה על
טרקטור. בתיכון עבדה ברפת ובסיום י"ב עברה לגד"ש,
לכותנה. "הובלתי עגלות בניים, גררתי קווים, צינורות".

אילנה התגייסה לנח"ל בני משקים. עשתה קורס קצינות
ומונתה מפקדת טירונים במחנה דותן וסיימה את השירות
בדרגת סגן.

אחרי השירות שבה לקיבוץ שם כיוונו אותה לכלכלה
חקלאית במחשבה שאולי באחד הימים "אהיה מרכזת
משק". סיימה תארים ראשון ושני בכלכלה חקלאית בפקולטה